

Svar på fråga 2025/26:778 Nekad mammografi på grund av grav funktionsnedsättning av Ewa Pihl Krabbe (S)

Ewa Pihl Krabbe har frågat mig om jag avser att agera för att funktionsnedsatta kvinnor ska få rätt till en jämlik vård i enlighet med hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) och Socialstyrelsens nationella riktlinjer, trots att kostnaden i vissa fall kan bli högre än för övriga i målgruppen kvinnor.

Varje människa, oavsett ålder, kön eller bakgrund har rätt till god, jämlik och tillgänglig vård. Självklart gäller detta även om man har en funktionsnedsättning. Regeringen är mån om att skapa förutsättningar för att patienter, närstående och hälso- och sjukvårdens medarbetare ska vara trygga i att bästa tillgängliga kunskap används i varje vårdmöte. Regeringen och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har därför kommit överens om en gemensam inriktning för en sammanhållen och ändamålsenlig kunskapsstyrning för hälso- och sjukvården. Den gemensamma inriktningen syftar bl.a. till att bidra till en jämlik och kunskapsbaserad vård genom ett tydligare fokus på implementering av aktuell kunskap. Regeringen har även gett

Myndigheten för vård och omsorgsanalys i uppdrag att kartlägga och analysera tillgänglighet och bemötande i hälso- och sjukvården för personer med funktionsnedsättning (S2026/0289). Uppdraget slutredovisas den 30 november 2027. Uppdraget tilldelades bl.a. mot bakgrund av den lägesrapport som publicerades av Socialstyrelsen 2024 (Insatser och stöd till personer med funktionsnedsättning) där cancervården lyftes som ett område där personer med funktionsnedsättning genomgående får en sämre vård och utfall jämfört med resten av befolkningen.

Utöver detta har regeringen gett Socialstyrelsen i uppdrag att fördela, betala ut och följa upp medel till regionerna för utveckling av mödrahälsovården, förlossningsvården och vården för flickors och kvinnors hälsa (S2026/00047). Inom ramen för uppdraget får bl.a. medel betalas ut för åtgärder inom stärkt tillgänglighet.

En god, effektiv, jämlik och jämställd vård som är tillgänglig och utgår från behovsprincipen är avgörande för en välfungerande hälso- och sjukvård där patientens bästa står i centrum. Den nya nationella cancerstrategi som regeringen beslutade om i januari i år lyfter att personcentrering ska vara en självklar utgångspunkt och ett förhållningssätt för cancervården, liksom för hälso- och sjukvården i stort (S2026/00065). Det innebär ett anpassat bemötande utifrån individens samlade behov och situation, exempelvis kön, ålder, funktionsnedsättning och

livssituation. Ansvar för att säkerställa att det inte genomförs felaktiga ingrepp inom vården ligger huvudsakligen på regionen och vårdgivaren. Vidare är medicinska beslut en fråga för professionen med sin erfarenhet och utbildning, i dialog med patienten.

Stockholm den 6 maj 2026

Elisabet Lann